



*Bu makale benzerlik taramasına tabi tutulmuştur.  
Araştırma Makalesi/ Research Article*

## ÖĞRETMEN GELİŞİMİNDE GÖRSEL SANATLARIN ROLÜ\*\*

Medine İRAK\*

### Öz

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2018-2019 eğitim öğretim yılı boyunca uygulamaya geçirdiği **Öğretmenlerle Güzel İstanbul Projesi** kapsamında eğitim programı yürütülmüştür. **Öğretmen Gelişiminde Görsel Sanatların Rolü** adlı bu program İstanbul'un Ümraniye ilçesinde bulunan Emine Koçulu İlkokulu'nda iki hafta sonu olmak üzere toplam dört gün 12 saatte yapılmıştır. Programa ağırlıklı olarak ilkokul düzeyinde ders veren toplam 8 öğretmen katılmıştır. Katılımcı öğretmenlere dört gün boyunca uygulamalı resim eğitimi verilmiştir. Bu çalışma öğretmen gelişimine katkı sunmayı hedefleyen proje odaklı bir alan çalışmasıdır. Çalışmanın amacı: Programda eğitim alan öğretmenlerin edindikleri bilgi ve becerilerini öğrencileriyle paylaşarak öğrencilerin eğitim-öğretim sürecinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesine katkı sağlamak, birlikte yaparak öğrenmeyi etkin kılmaktır. Bu bildiri aracılığıyla programın etkinlik süreci ve bu sürecin çıktıları paylaşılmıştır. Öğretmenlerin program sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve buna benzer durumların veri analizi yapılarak sonuç bölümünde öneriler sunulmuş, değerlendirmeler yapılmıştır.

**Anahtar Kelimeler:**Eğitim, Görsel Sanatlar, Öğretim, Resim

## THE ROLE OF FINE ARTS IN TEACHER DEVELOPMENT

### Abstract

A training program was conducted in 2018-2019 academic year within the scope of the "Beautiful Istanbul Project" of the Ministry of National Education. "The Role of Visual Arts in Teacher Development" program was held in Emine Koçulu Primary School in Ümraniye district of Istanbul during two weekends, in total 4 days and 12 hours. A total of 8 teachers who mainly lectured at primary schools participated in the program. Participant teachers were given hands-on painting training for four days. This is a project-focused field study aiming to contribute to teacher development. The aims of the study are to contribute to the improvement and the development of students' educational process by sharing teachers' knowledge and skills, and also to make the learning effective by practicing together. In this paper, the process of the program and the results of this process were shared. Data analysis of situations such as problems encountered by teachers during the process of the program was conducted and in the results, recommendations and evaluations were made.

**Keywords:** Education, Visual Arts, Teaching, Painting

\*\* Bu makale 04-06 Nisan 2019 tarihlerinde İzmir-Çeşme'de düzenlenen "3. Uluslararası Uygulamalı Sosyal Bilimler Kongresi"nde sunulan bildirinin gözden geçirilmiş ve genişletilmiş versiyonudur.

\*Dr.Öğretim Üyesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Güzel sanatlar Fakültesi, Grafik Tasarım Bölümü, Türkiye, medineirak@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-2345-6789>

## 1. GİRİŞ

Öğretmenlerin mesleki gelişimlerine ilişkin özelliklerde kendilerini sürekli geliştirebilmesi, mesleki yeterlilikler içinde alan bilgisini yeteri seviyeye ulaştırması, çağın gerektirdiği teknolojik gelişmelere ayak uydurması bu açıdan büyük önem arz etmektedir. Burada ele alınan araştırma, öğretmen gelişiminde görsel sanatlar ve uzmanlık alanı olan resim eğitimi üzerinden yürütücülüğü yapılan Görsel Sanatlar Atölyesi'ndeki uygulama ve teorik süreci, gözlemleri analiz ederek değerlendirmektedir.

Bu çalışmada, öğretmenlerin katıldıkları eğitim sürecinde edindikleri bilgi ve beceriyi kendi mesleki uygulama alanlarında kullanabilmeleri birincil hedefi oluşturmaktadır. Katılımcılar bu eğitime kendi istekleri sonucunda katılmışlardır.

Bu çalışmada örneklemeye dahil edilen denekler ile **Öğretmen Gelişiminde Görsel Sanatların Rolü** adlı eğitim programı yürütülmüştür. Bu program İstanbul'un Ümraniye ilçesinde bulunan Emine Koçulu İlkokulu'nda iki hafta sonu olmak üzere toplam dört gün 12 saatte yapılmıştır. Programa ağırlıklı olarak ilkokul düzeyinde ders veren toplam 8 öğretmen katılmıştır.

Çalışma, elde edilen veriler bağlamında görsel sanat eğitiminin, ilkokul düzeyinde eğitim veren öğretmenlerin mesleki ve kültürel gelişimlerine nasıl bir etkisi olduğu sorusunu yanıtlamaktadır. Ayrıca bu çalışma eğitimcilerin görsel sanat eğitimi aracılığıyla profesyonel gelişimlerine katkı sunmayı hedefleyen bir saha uygulamasıdır. Proje tabanlı öğrenme tekniği ile yapılan bu çalışmada, eylem araştırma yöntem olarak belirlenmiştir. Eylem araştırmasındaki veriler nitel ve nicel yöntemlerle toplanmıştır. Öğretmenlerin çalışma ve motivasyonla sanat eğitiminde göstermiş oldukları aşamalar gözlenmiş, gözlem notları alınmıştır. Önceden hazırlanmış olan görüşme sorularından bulgular elde edilmiş ve buradan sonuçlara ulaşılmıştır. Buradaki çalışmada ise kullanılan deneklerin yaşı, süre itibarıyla mesleki deneyimleri, eğitim düzeyleri gibi özellikleri göz önünde bulundurularak sorulara verdikleri cevaplarda niceliksel veriler niteliksel cevapları anlamlandırmak için kullanılmaktadır. Çalışmanın doğası yöntem olarak açık uçlu, niteliksel veri toplamayı dayatmaktadır. Ancak, sorulara verilen yanıtlar belli kümelemeler içinde sınıflandırılarak yüzdeler olarak raporlanmaktadır.

## 2. KURAMSAL ALT YAPI

Eğitimin amacı öncelikle, öğrencinin düşünce ve yaratıcı gücünü geliştirmeye yönelik sistemler kullanmak olmalıdır (Gökaydın, 2002: 4, akt. Ayaydın, 2009: 32). Eğitimi bu amaçlarına ulaştıracak önemli alanlardan biri de sanat eğitimidir. Sanat eğitiminin içeriği ve niteliği üzerine birçok araştırma yapılmıştır. Sanat eğitiminin modernleşme kapsamında değerlendiren ve estetik kaygıların ötesinde toplumsal fonksiyonlarına vurgu yapan literatür sanat eğitiminin niteliği konusunda daha hassastır. Sanat eğitimi, görsel sanatlar ve sahne sanatları alanında standartlara dayalı, okul ve öğrenim düzeyine göre ele alınan sanat eğitimi tarafından temel müfredatın bir parçası olarak verilen eğitimidir. Americans for the Arts'a göre sanat eğitimi, "tüm sanat disiplinlerindeki eğitim, öğrenim ve programlar" dır. Dans, tiyatro, müzik, görsel sanatlar, yaratıcı yazarlık, medya sanatları, sanat tarihi, sanat eleştirmenliği ve estetiği gibi tüm sanat disiplinlerini kapsayan bir eğitim anlayışı ile en kapsamlı tanımı kullanır (IKSV Rapor, 2014:13).

Yolcu'ya göre (2001:7) sanat, çevreyi algılamayı ve onu yeniden biçimlendirmeyi hedef alır, sanat eğitimi ise eleştirel bir gözün, duygulu ve duyarlı bir kişiliğin geliştirilmesine katkı sağlar. Bu amaçla örgün ve yaygın eğitimdeki eğitim faaliyetlerinin tümü sanat eğitimi olarak tanımlanabilir. Elliot Eisner'e göre, nitelikli sanat eğitimi, öğrencilere okulda sanat yoluyla öğrendiklerini okul dışındaki hayatları ile ilişkilendirme ve bağlantı kurma yeteneği kazandırmaktır. Sanat eğitimi bu yeteneğin kazandırılmasının sadece bilişsel değil, duygusal gelişimi de destekleyerek bilişsel ve duygusal gelişim arasında bir denge oluşmasına da

destek olurken öğrencilerin karar verme süreçlerindeki yargı ve fikir oluşturma ile eyleme geçmelerine de katkıda bulunur. Bu yeteneği kazanan öğrenciler, öğrenmenin erişilebilir olduğunu ve hayatla ilişkili olduğunu görür. Bu, sanat yoluyla öğrenmenin en anlamlı ve derinlikli yanıdır (İKSV, 2014:17). Çocukların sanat çalışmaları ile ilgili deneyim kazanmaları yetişkinlerin onların gelişim ve öğrenmelerindeki rehberliğine bağlıdır. Bu nedenle öğretmenlerin sanat eğitimi konusunda iyi yetişmiş olmaları önemlidir. Öğretmenlerin sanat eğitimi açısından bilgi, deneyim ve pedagoji eksikliği uygulamalarda bazı problemlere neden olmaktadır (Zimmerman ve Zimmerman, 2000, akt. Ulutaş & Ersoy, 2004: 3).

Sanat eğitimi toplum için oldukça önemlidir, çocuklar sanat eğitimi ile genellikle okullarda karşılaşır, öğretmenlerin sanata bakış açısının öğrencileri de etkilediği söylenebilir. Buradan hareketle Emine Koçulu İlkokulu'nda verilmeye çalışılan sanat eğitimi ile öğretmenlerin kazanımlarını öğrencileriyle paylaşması ve uygulamaya geçirecek eğitimde daha da iyileşme inşasında bir tuğla görevi gördüğü öngörülebilir. “Toplumun büyük çoğunluğunu sanatı bir kültür değeri olarak yaşaması beklenen bireyler oluşturur. Bu kişiler için sanat ufku geniş, kültürle donanmış tam insan olmanın bir gereğidir. Eğitim toplumların kültürel gelişmesinde, sanatla bu anlamlı birlikteliğin sürdürülmesinde vazgeçilmezdir, zorunludur. Yaratıcı düşünmenin kaynağı imgelerdir. Bu kadar imge zenginliği içinden güzeli, değerliyi seçme, ayırmaya ancak eğitilmiş bir gözle olanaklıdır. Görsel okuryazarlık bu yolla kazanılır. Kültürler bu yolla gelişir, zenginleşir. Kendine özgü simge sistemleri olan, yine kendine özgü simge ve değerlerle beslenen sanat/sanatlar kültürel gelişmenin göstergesidir” (Kırıoğlu, 2014:1).

### 3. YÖNTEM

Tarama modeli, şu anda ve geçmişte var olan durumları sağlıklı bir biçimde betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Tarama modeli araştırmaya konu olan birey ya da nesnelere kendi koşulları içerisinde bulunduğu anda var olan durumu olduğu gibi değiştirmeden etkileme çabası göstermeden betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 1999: 77).

Nitel araştırmalar ise belli özellikleri paylaşan çeşitli araştırma stratejilerini belirlemek için kullanılan genel bir terimdir. Nitel araştırmalar çok yönlü, araştırma problemine yorumlayıcı yaklaşımı benimseyen bir yöntemdir. Nitel araştırmanın amacı sınıflama, listeleme, kopyalama, karşılaştırma, benzetme yoluyla özel bir sosyal durumu, olayı ya da rolü anlamaktır (Cresswell, 1994:161). Bu araştırma, tarama modelinde nitel bir çalışmadır.

#### 3.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Bu araştırmada amaçlı örneklem yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme yönteminde araştırmacı yakın olan ve erişilmesi kolay olan durumu seçer.

##### 3.1.1. Verilerin analizi

Verilerin analizinde betimsel analiz yaklaşımı izlenmiştir. Gözlemci notları, direkt alıntılar, gözlemci yorumları ve nesnellik göz önünde bulundurulmuştur. Gözlem verilerinde not alma ve fotoğraflar katılımcıların onayı doğrultusunda kullanılmıştır. Atölye yürütücüsü **katılımcı gözlemci**, uygulamaya katılan öğretmenlerin her biri **A, B, C, D, E, F, G, H katılımcı** olarak yarı yapılandırılmış soruların cevapları nümerik analize destek verecek şekilde sınıflandırılmıştır.

Araştırmaya katılan 8 öğretmenin tümü kadındır. Başlangıçta 2 erkek öğretmen katılmasına rağmen daha sonra kendi istekleri ile çıkmışlar ve araştırmaya dahil olmamışlardır. Öğretmenlerin yaş ortalamaları 35 olduğu tesbit edilmiştir. Öğretmenlerin 1'i

Yabancı dil, 7'si Sınıf Öğretmenidir. Öğretmenlerin hizmet süreleri 9 yıl ile 22 yıl arasında değişmektedir.

**Tablo 1:**Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Kod İsim	Cinsiyet	Yaş	Hizmet Süresi
A	Kadın	32	9
B	Kadın	35	11
C	Kadın	33	11
D	Kadın	30	10
E	Kadın	44	22
F	Kadın	38	13
G	Kadın	36	9
H	Kadın	33	9

### 3.2. Görüşme Soruları

Araştırmada kullanılan görüşme formunun kapsam geçerliliğini saptamak için deneklerle açık uçlu ve yarı yapılandırılmış sorular çerçevesinde görüşme gerçekleştirilmiştir.Daha önceden hazırlanan sorular, 2 uzmana danışılarak pilot çalışmaya tabii tutulmuştur.

## 4. BULGULAR

Bu bölümde kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin görüşme sorularına verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgulara ve yorumlarına yer verilmiştir. Bulgu ve yorumların sunulmasında araştırmanın temel amacı doğrultusunda ele alınan ve yanıtlanması gereken soruların görüşme formundaki soru sırası dikkate alınarak sunulmuştur. Araştırma problemine dayalı olarak elde edilen bulgular ve yorumlar aşağıda sunulmuştur.

**Tablo 2.** Öğretmenlerin Sanat Aracılığıyla Ders Anlatma Durumlarına İlişkin Bulgular

A Katılımcı	“Evet.”
B Katılımcı	“Evet.”
C Katılımcı	“Evet.”
D Katılımcı	“Hayır.”
E Katılımcı	“Hayır.”
F Katılımcı	“Evet.”
G Katılımcı	“Evet.”
H Katılımcı	“Evet.”

Öğretmenlik yaptığınız alanda sanat aracılığıyla ders anlattınız mı? veya, dersi bu yöntemle işlemeyi denediniz mi? sorusuna katılımcıların % 75'i bu soruya “evet” yanıtı vermiştir. Bu oran katılımcıların yarısından fazlasına denk geldiği için yüksek bir oran olarak kabul edilebilir. Burada amaç sanat aracılığıyla eğitiminin öğrencide mevcut olan yaratıcılık gücünün ortaya çıkarılıp geliştirilmesi hayata ve diğer branş derslerine olumlu katkısının tespit edilmesi.

**Tablo 3.** Öğretmenlerin Daha Önce Sanat Atölyesi Çalışmasında Bulunmalarına İlişkin Bulgular

A Katılımcı	“Hayır.”
B Katılımcı	“Evet.”
C Katılımcı	“Evet.”
D Katılımcı	“Hayır.”
E Katılımcı	“Evet, ahşap boyama kursuna gitmişim.”
F Katılımcı	“Hayır, bulunmadım.”
G Katılımcı	“Hayır.”
H Katılımcı	“Hayır.”

Daha önce böyle bir atölye çalışmasında buldunuz mu? Katılımcıların %62,5’si bu soruya “Hayır.” yanıtını vermiştir. Katılımcıların bu soruya da yarısından fazlasının daha önce atölye çalışmasında bulunmamış olmaları İlk kez karşılaşılan bir durumla başa çıkmaya atölye yürütücüsünün yardımcı olmasının amaçlandığı söylenebilir. Farklı bir deneyim ve kazanım olabileceği gibi merak ve kaygı gibi duygularla başa çıkmayı sanat aracılığı ile yenebilecekleri öngörülmektedir.

**Tablo 4.** Eğitim Verilen Atölyenin Öğretmenlerin Mesleki ve Kişisel Hayatında Etkilerine İlişkin Bulgular

A Katılımcı	“Yaratıcı düşünmeyi geliştireceğini ve dinginlik kazandıracağını düşünüyorum.”
B Katılımcı	“Öğrencilerimde özgüven artışı sağlamada etkili olacaktır.”
C Katılımcı	“Bu çalışmaları öğrenciler ve dersler üzerinde daha aktif kullanmayı deneyeceğim.”
D Katılımcı	“Görsel Sanatlar dersi işlerken farklı yöntem ve teknikleri kullanabilirim.”
E Katılımcı	“Öğrencilerle benzer çalışmaları yapabilmek, sonraki zamanlarda bireysel resimler yapmak.”
F Katılımcı	“Öğrendiklerimi öğretmenliğimde öğrencilerime, kişisel hayatımda çocuklarıma aktarmayı düşünüyorum.”
G Katılımcı	=
H Katılımcı	=

Bu atölyenin mesleki ve kişisel hayatınızda nasıl etkileri olmasını öngörüyorsunuz? Sorusuna Katılımcıların %50’si öğrendiklerimi öğrencilerime, kişisel hayatımda çocuklarıma aktarmayı öngörüyorum şeklinde cevap verirken diğer katılımcılar yaratıcı düşünmeyi geliştireceğini ve dinginlik kazandıracak vb. cevaplar vermiştir.

**Tablo 5.** Verilen Eğitimin Öğretmenlerin Alanına Katkı Sağlama Durumlarına İlişkin Bulgular

A Katılımcı	“Yaratıcı düşünceyi geliştireceğini düşünüyorum.”
B Katılımcı	“Öğrencilerime öğrendiğim teknikleri uygulatabileceğimi düşünüyorum.”
C Katılımcı	“Yeni teknikler öğrenmek ve bu bilgileri öğrencilerime aktarmak.”
D Katılımcı	“Öğrendiklerimi öğrencilerle paylaşacağımı düşünüyorum.”
E Katılımcı	“Öğrencilerime yeni teknikler öğreteceğimi düşünüyorum.”

F Katılımcı	"Bütün derslerde görsel anlamda çizerek ders işleyebiliriz."
G Katılımcı	"Öğrendiklerimi öğrencilere öğretmek."
H Katılımcı	"Yeni teknikleri öğrencilerime uygulatabilmek."

Tablo 5 incelendiğinde Öğretmenler için bu eğitimin alanlarına nasıl bir katkı sağlayacağına dair öngöruları % 50 oranında yeni teknikler öğrenmek ve bu bilgileri öğrencilere aktarmak olduğu görülmektedir. Katılımcıların % 87.5 oranında öğrendiklerini öğrencileri ile paylaşma hedefi tesbit edilmiştir. Bu soruya verilen yanıtta hareketle öğretmenlerin eğitime katılma amaçları çok net bir şekilde kendini göstermiştir diyebiliriz.

**Tablo 6.** Verilen Eğitimin Öğretmenlerin Kendilerine Katkı Sağlamalarına İlişkin Bulgular

A Katılımcı	"Devamını getireceğim bir hobi kazandırdı."
B Katılımcı	"Resme farklı bir bakış açısı geliştirdim."
C Katılımcı	"Resim çizimiyle barışmanı sağladı ve kendime güvenim geldi."
D Katılımcı	"Kendime zaman ayırmak beni mutlu etti."
E Katılımcı	"Geliştigimi farkettim."
F Katılımcı	"Kendime özgüvenim arttı."
G Katılımcı	-
H Katılımcı	"Bu eğitim ile resme karşı olan ön yargılarım kırıldı."

Tablo 6 incelendiğinde bu eğitimin öğretmenlere sağladığı kişisel katkılar olarak; özgüvenin arttığı, resme karşı gelişen ön yargıların kırıldığı tespit edilmiştir. Bu eğitim programı ile yani Öğretmen gelişiminde hedeflenen duruma bu cevaplarla ulaşılmış olduğu düşünülebilir.

**Tablo 7.** Öğretmenlerin Bu Eğitimde En Çok Etkilendikleri Şeylere İlişkin Bulgular

A Katılımcı	"Birşeyler yapabildiğimi gördüm."
B Katılımcı	"Çok severek geldiğim bir çalışma oldu."
C Katılımcı	"İnce bir dokunuşun, son geçişlerin bile resmi nasıl değiştirdiğini gördük."
D Katılımcı	"Pastel boya çalışmasından çok zevk aldım."
E Katılımcı	"Birşeyler yapabildiğimi görmek beni keyiflendirdi."
F Katılımcı	"Kendime zaman ayırmadığımı farkettim."
G Katılımcı	"Renk çalışması çok etkiliydi."
H Katılımcı	"Başarabildiklerimi görmek çok keyifliydi."

Tablo 7 incelendiğinde öğretmenlerin bu eğitim sürecinde keyif aldıkları tespit edilmiştir. Bu eğitimle keyif almalarının eğitimin sonuna kadar tam katılım gösterilmesine sebep olması açısından da önemlidir. Sanat var olduğundan beri eğlendirici niteliği aranmıştır fakat eğlendirici niteliğinin yanında eğitmek gibi önemli bir misyonu da bulunmaktadır. Horatius (İ.Ö.65-8) Ars Poetika adlı eserinde sanatın iki işlevi üzerinde durmuştur: Zevk vermek ve eğitmek. İyi bir eser hem zevk verecek hem de öğitecektir. Rönesans'ta ve neoklasik çağlarda bu iki işlev şart koşuluyordu. Söz konusu zevk ne kadar ince ve yüce olursa olsun sanatın tek amacı olarak ileri sürülse de, bu amaç sanatın önemine amaç olurdu. Onun için sanatın sadece zevk verici ya da eğlendirici olduğunu savunanlar çok azdı. Eğlendirerek eğitmekti sanattan beklenen (Moran, 2003: 36). Buradan hareketle katılımcıların bu eğitimden zevk almaları zevk alırken eğitilme sürecini gerçekleştirdiği düşünülebilir.

## 5. ATÖLYE UYGULAMALARI

10 Şubat 2019 (1.Uygulama): İlk uygulamaya 8 öğretmen aktif olarak katılmıştır. Katılımcılara ders akışı hakkında bilgi verilmiştir. Konu olarak peyzaj çalışması belirlenmiş olduğu için bu konu üzerinden ders başlatılmıştır. Her bir katılımcının akrilik boya malzemesi ile tuval üzerine peyzaj çalışmasına başlaması önerilmiştir. Katılımcılara akrilik boya ve malzeme kullanımı olmak üzere renkler hakkında bilgi verilmiştir. Sıcak-Soğuk renkler ile açık-orta-koyu tonlar üzerine kurgulanmış olan çalışmaların analizi, daha önce hazırlanmış olan bir sunumla yapılmıştır. Sanat akımlarından usta ressamların resimlerinden seçkiler üzerinden renk bilgisi teorik olarak verilmiş sonra uygulamaya geçilmiştir. Bu arada katılımcılara yönelik hazırlanmış olan ilk gün soruları dağıtılmış ve bu sorular 8 katılımcı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmıştır.

11 Şubat 2019 (2. Uygulama): Atölye çalışmasının ikinci gününde kağıt üzerine toz pastel malzeme hakkında bilgi verilmiştir. Katılımcı gözlemcinin hazırladığı natüremort aracılığıyla çalışma başlatılmıştır.

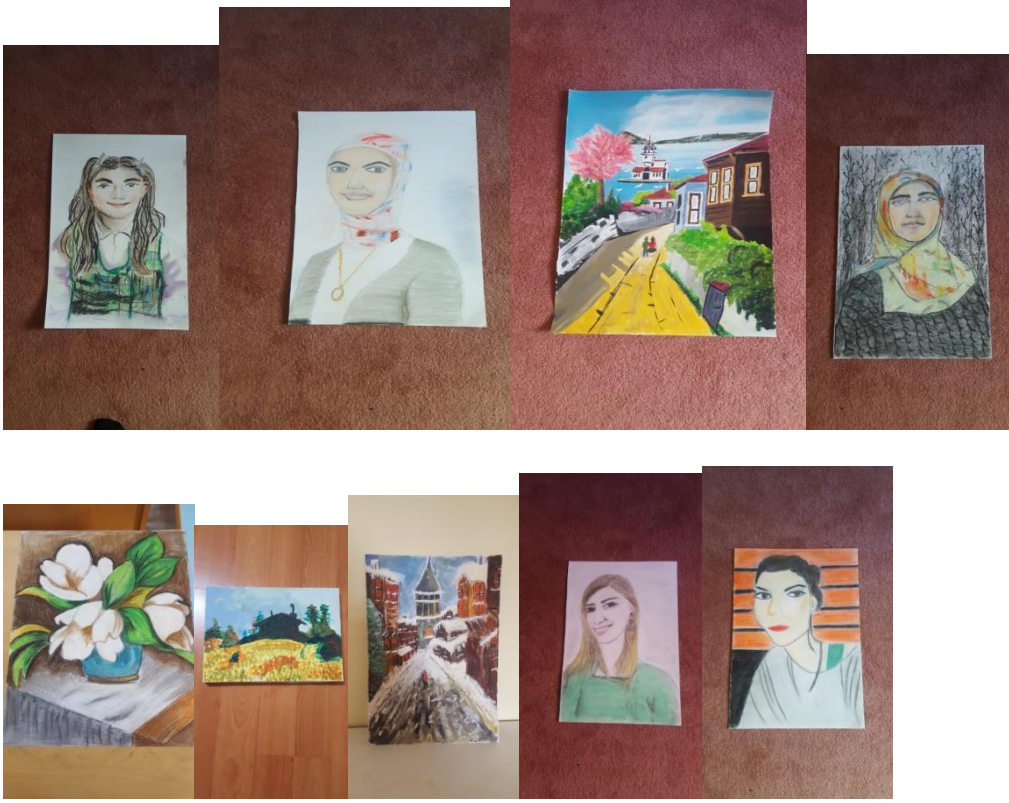
16 Şubat 2019 (3. Uygulama): Üçüncü gün portre çalışması katılımcılara belli bir yüzey üzerinde ön cepheden ve profilden portre çizim konusunda uygulamalı anlatımı atölye yürütücüsü (gözlemci katılımcı) tarafından yapılmıştır. Ayrıca Görsel Sanatlar Eğitiminde kullanılan öğretim yöntemleri bağlamında bakıldığında bu yöntemle eğitim yoluna gidilmiştir. Özellikle teknik özelliklere göre uygulanan yöntemlere baktığımızda, derste kullanılacak malzemenin öğrenci önünde uygulayarak, yaparak öğrenme, söylev şeklinde sunma, konuyu ve olayı örneklerle gösterme biçiminde değişik yöntemlerle oluşturulması önerilmektedir (Baltacıoğlu, 1938). Bu yöntemde atölye yürütücüsünün yapmaya çalıştığı sadece portre çiziminde gerekli oran- orantı (ölçü-denge) unsurlarını anlatmaya yönelik öneri niteliğinde bilgi içeren bir amaç güdülmüştür. Atölye yürütücüsünün çalışmanın aynısını çizmeleri katılımcılardan (öğretmenlerden) istemesi söz konusu olmamıştır. Katılımcılar toz pastel ile portre çalışması oran-orantı kaygısı gözettikten sonra boyaya geçmişlerdir. Işık-gölge üzerine portreden hareketle bilgi verilirken, açık-orta-koyu ton bilgileri üzerinde de özellikle durulmuştur.

17 Şubat 2019 (4.Uygulama): Son gün atölye çalışmasına diğer günlerde olduğu gibi 8 kişi katılmıştır. Portre çalışması sonlandırılmıştır. İstanbul konulu çalışmaya geçilmiş, malzeme konusunda katılımcılar serbest bırakılmıştır. Bu güne kadar yapılan çalışmalar sunuma açılmıştır. Çalışmalar hakkında değerlendirmeler yapıp, görüşler alınmıştır. 4.günün sonunda üretilen çalışmalar fotoğraflanarak arşivlenmiştir.

**Görsel 1.** Öğretmenlerin Atölye Çalışmalarından Seçilmiş Birkaç Örnek







## 7. SONUÇ

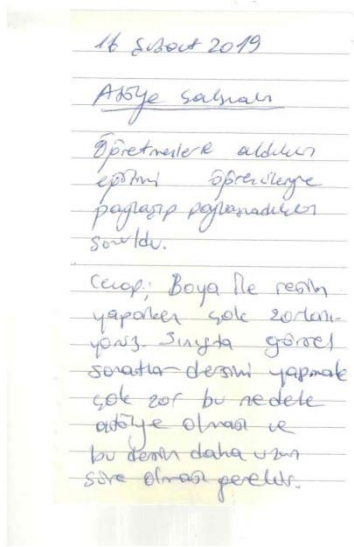
Öğretmen Gelişimi kapsamında planlanan ve uygulaması gerçekleştirilen bu eğitim programına katılımcıların eğitimci/öğretmen olmaları, programın hedeflendiği süreç içinde başarı ile yapılmasını sağlamıştır.

Bu çalışma, öğretmenlerin eğitim sürecinde görsel sanatlar dersini sağlıklı yapabilmekle ilgili talepleri sonucu planlanmıştır. Öğretmenler malzeme, teknik bilgi ihtiyaçlarını karşılama amacıyla bu eğitime katılmışlardır. Bu eğitimle aynı zamanda öğretmenlerin mesleki gelişimlerinde motivasyon kazanmalarına katkı sağlama hedeflenmiştir. Öğretmenlerin bu eğitim ile öğrendiklerini öğrencileriyle paylaşmaları hedefler arasındaydı. Bu amaçlar doğrultusunda uygulama içerikli eğitim programında öğretmenler teknik bilgiyi kendileri de uygulamaya bizzat katılarak öğrenmiş ve öğrencileri ile paylaşmışlardır. Bilgileri paylaşırken birtakım sorunlarla karşılaşmışlardır. Bu sorunlar gözlem notlarına yansımıştır (bkz.Ek 1). Bu sorunlar: Görsel sanatlar dersini işlerken boya yapmak istediklerinde sınıfın bunun için yetersiz olduğu ve ders saatinin malzeme (Boya vb.) ile resim yapmada yetersiz kaldığıdır. Şüphesiz bu sorunlar, Görsel sanatlar dersi programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara yönelik bir başka araştırma ile ele alınıp çözüm önerileri üretilebilir.

Öğretmenlerin bu çalışma ile birlikte ön yargılarının kırıldığı, motivasyon, özgüven kazandıkları görüşme sorularına verilen yanıtlarda tespit edilmiştir.

Bu eğitim süreci çıktıların paylaşıldığı araştırmada öğretmenlerin edindikleri bilgi ve becerileri öğrencilerine yansıtma, mesleki motivasyonlarını sağlamalarında resim eğitiminin rolü sunulmuştur. Görsel sanatlar eğitimi uygulama ve teknik bilgisi gerektiren bir eğitimdir. Öğretmenler bu program aracılığıyla uygulamalı teknik bilgi eğitimi almışlar ve öğrencileriyle bunları paylaşmışlardır. Öğretmenlerin ihtiyaç duydukları yeni teknik öğrenme hedeflerinin gerçekleştirildiği bu çalışmanın sonuçları arasındadır. Bu çalışma ile öğretmen gelişiminde öğretmenin sorun yaşadığı, öğrenme konusunda ihtiyaç duyduğu bilgiyi öğrenmesinin vermiş olduğu özgüven ile öğrencileriyle iletişimlerinin daha sağlıklı ve verimli olabileceği öngörülebilir.



**Ek 1. Gözlem Notu**

Gözlem notu çözümlemesine göre;

**Atölye yürütücüsü:**“Öğretmenlere aldıkları eğitimi öğrencileriyle paylaşıp paylaşmadıkları soruldu.”

**Katılımcı öğretmenler:** “Boya ile resim yaparken zorlanıyoruz. Sınıfta görsel sanatlar dersi yapmak çok zor bu nedenle atölye olması ve bu dersin daha uzun süre olması gerekir.” Yanıtını vermişlerdir.

**KAYNAKÇA**

- Gurbetoğlu, A. (2015). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.
- İstanbul Kültür Sanat Vakfı (2014). Türkiye’de Sanat Eğitimi Düşünmek. IKSVM Rapor, İstanbul: Ofset yayımevi.
- Kıral, E &, Aydil, N.(2014). İlkokul Öğretmenlerinin Sanat Eğitimi Dersi Hakkındaki Görüşleri (Aydın ili örneği) ICONTE, 5 th International Conference on New Trends in Education and Their Implications.
- Kırıçoğlu, O. T. (2002). Sanatta Eğitim, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kırıçoğlu, O. T. (2014). Sanat Bir Serüven, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Mercin, L & Alakuş, A. O. (2007). Birey ve Toplum İçin Sanat Eğitiminin Gerekliliği, D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 9.
- Özsoy, V. (2003). Görsel Sanatlar Eğitimi, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yay.
- San, İ. (2004). Sanat ve Eğitim, Ankara: Ütopya Yayıncılık.
- Şahan, G. (2005). Sanat Eğitimi İhtiyaçtır, Eğitim Denetimi Dergisi, Ocak sayısı.
- Şirin, A. (2007). Sanat Eğitiminde Yetişkin Eğitiminin Önemi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23, 145-154.
- Yolcu, E. (2009). Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, Ankara: Nobel Yayın.